Nr. 296. w Czwartek dnia 18. Grudnia 1862.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ½ szerokości przyjmują się tylko w Ekspedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Kassel, 17. Grudnia. — Na posiedzeniu dzisiejszem zgromadzenia stanów przedłożył komisarz sejmowy prawo finansowe i prawo do poboru dalszego podatków na 6 miesięcy. Ostatni projekt oddano niebawem komisyi finansowej do sprawozdania. Po pauzie jednogodzinnej komisya wniosła o przyjęcie tego projektu, poczem zgromadzenie przyjęło go jednogłośnie.

Turyn, 16. Grudnia wieczorem. — Izba na posiedzeniu tajnem dzisiejszem wybrała komisyą z 9 osób złożoną, która się ma zajmować kwestyą brygancką i podać projekt, jakich środków należy się chwycić przeciw brygantom.

Warszawa, 18. Grudnia. — W warszawskiej i płockiej gubernii, z wyłączeniem Warszawy, Kalisza i Płocka, powiatów piotrkowskiego i lipnowskiego i obu kolei żelaznych, został stan wojenny zniesiony, natomiast zaprowadzony w powiecie krasnostawskim. — Rada powiatowa w Prasnyszu została rozwiązana z powodu przekroczenia atrybucyi.

Berlin, 16. Grudnia. — Dziś udzielił prywatne posłuchanie Najj. Pan nadzwyczajnemu posłowi angielskiemu Buchananowi i przyjął z rąk jego pisma zawierzytelniające go posłem przy dworze tutejszym.

— Najj. Pan udzielić raczył radzcy przy sądzie miejsko-powiatowym Richterowi w Gdańsku order orła czerwonego 3ej klasy na pętlicy, urzędnikowi w tureckiem ministerstwie spraw zagranicz. Sermedowi efendemu order korony królews. 3ej klasy.

Berlin, 17. Grudnia. — Jak dalece unosi się stronnictwo feudalne w zapalczywości przeciw funduszowi narodowemu, okazuje się z artykułu zamieszczonego w dzienniku koeslinskim Zeitung für den Regierungsbezirk Cöslin, który brzmi jak następuje: Czyliż można uwierzyć! Z postępowego stanowiska tyle krzyczano na ciężary podatków gniotących lud, a teraz z tej strony wybierają potajemnie wbrew prawa i konstytucyi, zdradziecki podatek na fundusz narodowy, który ma być wysłany za granicę a mianowicie do Anglii, aby ztamtąd wspierać ludzi, którzy pracują przeciw porządkowi państwa, przeciw królowi i ojczyznie w sposób rewolucyjny, albo którzy z powodu zdrady stanu i państwa byli zmuszeni uciekać. Doszły rzeczy daleko, bardzo daleko; bo nawet w naszem ukochanem mieście znalazła się pewna liczba uwiedzionych, którzy przykładali się składkami do tego antikonstytucyjnego zdradzieckiego funduszu. Rzeczą jest naturalną, że i tu bujny postęp ma swoich pożałowania godnych ajentów, na zbieranie tych grzesznych pieniędzy. Powiadają, że widziano w niektórych dniach ze zapadającym zmierzchem nikłe postacie pospieszające od domu do domu i do wszystkich wchodzące, które miały drzwi otwarte. Czyli to byli panowie kolektorowie nie wiemy. Mieszkańców atoli miasta po przyjacielsku na to zwracamy uwagę, że w ostatnich czasach kradzieże po domach w tutejszem mieście bardzo się zagęściły. Radzimy przeto dobrze zamykać drzwi do izb i na góry, bo ci zbieracze narodowi na własny rachunek w pojedyńczych przypadkach szczególniej góry ze skutkiem dla siebie odwiedzali.

— Pani Schwartz (Elpis Melewna) pisze z Pizy do Dra Rascha o zdrowiu jenerała Garibaldego: jenerał bardzo zdrowo wygląda i zaczął mi, że czuje się zupełnie zdrowym. Łóżko angielskie, na którem spoczywa, tak jest wyborne, że służący jego Piotr jedną ręką je posuwa po pokoju i wiele razy widzę jenerała, to na innem miejsca się znajduje. Najwięcej znajduje się przy samem oknie. Na dowód, że blizna się goi, możesz pan przyjąć, iż jenerał kazał sobie wziąć miarę na parę pantofli. Basso sądzi, że jenerał za dni 14 będzie się mógł udać do Caprery. Kula wyciągnięta jest wielka jak kasztan, z boku wygląda jak głowa orła. Z jednej strony jest wypukła z drugiej spłaszczona, to jest od strony, którą w nogę uderzyła. Musiała się o coś odbić, że takiej formy nabrała.

— Minister sprawiedliwości hr. Lippe wydał rozporządzenie do prezesów i dyrektorów sądów, ażeby uważali na urzędników sprawiedliwości, czyli biorą udział w agitacyach politycznych, bądź jako przewodniczący, bądź jako członkowie towarzystw politycznych zgromadzeń, bądź jako autorowie w prasie bądź w mowach publicznych, a to ze względu na przepis § 7 Tit. 2 Części p. ordynacyi sądowej i aby o tem zawiadomiali ministra sprawiedliwości, czyli urzędnicy rzeczeni w duchu wierności i poświęcenia dla króla Jmci lub przeciwnie działają. Rozporządzenie to jest datowane pod d. 1 Grudnia. Przepis rzeczony ordynacyi nakazuje prezesom i dyrektorom sądów mieć baczenie na prywatne życie członków i niższych urzędników sprawiedliwości, ażeby ci prowadzili się z godnością, powagą i unikali wszelkich wybryków i niegodziwości.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 15. Grudnia. — P. o. warszawskiego oberpolicmajstra. Podług prawideł o stanie wojennym, nie wolno było nikomu wydalać się z miasta bez okazania przepisanych dowodów legitymacyjnych. Następnie dozwolonem zostało, aby dla osób pojedyńczych lub udających się za pogrzebami, wydawane były przez policyę szczegółowe na przejście rogatki pozwolenia. Obecnie, celem ułatwienia codziennych i koniecznych stosunków z przedmieściami, z upoważnienia wyższej władzy, zarządzenia te zmienione zostały w sposób następujący:

1) Wszystkie osoby udające się za rogatki pieszo, własnemi ekwipażami miejskiemi lub dorożkami, na spacery, na cmentarze, lub dla jakiejkolwiek potrzeby krótkiego wydalenia się za miasto, bez podróżnej odzieży i pakunków, będą przepuszczane przez rogatki bez żadnej przeszkody.

2) Osoby wyjeżdżające w drogę we własnych lub najętych bryczkach, powozach, pocztą albo koleją żelazną, będą obowiązane, podług ogólnych przepisów, okazać pasporta należycie zawizowane.

3) Kondukta pogrzebowe będą przepuszczane, przy zwracaniu jednak uwagi, aby pod protextem pogrzebu, nie miały miejsca zbyteczne i nieodpowiedne tłumne zebrania publiczności w innym jakim celu.

Odtąd więc mieszkańcy, tutejsi, dla chwilowego wydalenia się do miejsc za rogatkami położonych, nie będą mieli potrzeby zaopatrywania się w dotychczasowe bilety, wydawanie których zgoła ustaje. Policya wykonawcza i służba rogatkowa otrzymały w tej mierze stósowne zarządzenia. O czem podaje się do wiadomości powszechnej.

Warszawa, 12. Grudnia. Podpułkownik Muchanow.
Naczelnik wydziału, Baranowski.

— Paryski Siecle z 7. Grudnia poświęca raz jeszcze obszerny artykuł wstępny, pióra p. Leona Plée, kwestyi adresu podolskiego. Rozebrawszy go w szczegółach i wytknąwszy podniosłą myśl, która go podyktowała, przytacza Siecle dosłowne brzmienie całego szeregu artykułów rosyjskiego Zwodu Zakonów (Dziennika Praw), a mianowicie artykuły 104, 105, 106, 125, 126, 127, 162 i 168, z których wykazuje niezbicie, że nawet w obliczu legalizmu rosyjskiego, marszałkowie podolscy najzupełniej w swojem dobrem byli prawie, podpisując i przesyłając wiadomy adres, że więc ich aresztowanie i wywiezienie pod sąd posłusznego na carskie skinienia senatu petersburskiego, jest niczém innem, tylko prześladowaniem objawionej w adresie myśli polskiej, ale zarazem i pogwałceniem praw rosyjskich.

— O zamordowanym mieszczaninie miasta Chełma, Starczewskim opowiadają osoby z Lubelskiego przybywające, że ten Starczewski należał początkowo, podobno jako setnik, do organizacyi rewolucyjnej, lecz pokłóciwszy się ze spólprzysięzonemi, wydał ich nazwiska komendantowi żandarmeryi. W skutek tego miał centralny komitet wydać wyrok śmierci na wiarołomnego zdrajcę, a wykonanie wyroku przypadło w podziele jakiejś losem nienaznaczonej dziesiątce, która, w obec zaprzysiężonego ślepego posłuszeństwa, rada nie rada wykonać go musiała. D. P.

Wilno, 7. Grudnia. — Zbieg okoliczności, który na czas przydłuższy wywołał był z Wilna waszego wiernego, łaskawi czytelnicy, nowiniarza, sprawił to, żem ani słówkiem przez czas długi z tutejszego zakątka kraju do was nie przemówił. Nie wiem, czy pilni czytelnicy Gaz. Warszawskiej dostrzegli tego uszczerbku, a jeśli i dostrzegli, zachodzi jeszcze pytanie, czy tak bardzo nad tem ubolewali; ale co do mnie, boleję mocno, że się tak stało i chciałbym to w miarę możności nagrodzić. Związki nasze piśmienne są jak owe drobne żyłki, rozsiane w muskułach podskórnych, z których każda jakąś odrobinkę

krwi do serca prowadzi. Może serce i niezbyt wiele uczuje, jeżeli jedna kropelka czerwonego płynu życia nie zmiesza się z jego falą; ale drobna żyłka cierpieć musi, gdy funkcyę swą pełnić przestanie. Otóż tak samo i ze mną, blizcy sercem, a dalecy przestrzenią czytelnicy! Chwytam tedy na nowo wypadły mi z rąk wątek powieści od czasu ostatniego mojego listu i postaram się go roztoczyć przed wami na jaką mię stać zgrzebniną.

Powiadają, że na starożytnej baszcie litewskiej w Wilnie, której podstawa użytą później została na osnowę dzwonnicy katedralnej, były wmurowywane emblematyczne cegły, które bieg czasu znaczyły. Gdyby nam przyszło odnowić ten stary obyczaj, musielibyśmy ostatnich lat kilka oznaczyć samemi śmierciami ludzi na wysokim szczeblu służby publicznej stojących. Szereg tych strat nienagrodzonych, a wielkich jak otchłań, którą niezapełnioną po sobie opuszczający nas mężowie zasługi zostawiają, zamknął obecnie (oby na długo!) S. p. Ludwik Kondratowicz, znany krajowi całemu pod przybranem imieniem Władysława Syrokomli. Byłem bolesnym świadkiem żałoby Wilna, gdy ten cios w nas ugodził; lecz brakło mi wówczas i siły i odwagi do pisania takiego, jakiego się wymaga po sprawozdawcy. Teraz, gdy drogą dla nas mogiłę na rosie jesiennej śnieg przypruszył, a serce choć niechętnie, ale przecie daje niekiedy przystęp postępom rozwagi, może się lepiej z powinności wywiążę. Zaczynam tedy przerwane moje z wami listowanie wspomnieniem o przedwcześnie zgasłym poecie zarania.

Ludwik Kondratowicz przyszedł na świat z ojca Aleksandra i Wiktoryi ze Złotkowskich, 17. Września 1823 roku, we wsi Smolhowie, w powiecie bobrujskim leżącej, którą rodzice jego trzymali podówczas dzierżawą[1]). Był pierworodnym, a zatem, co naturalna, pieszczonem dzieckiem rodziców a to wpłynęło na cały przyszły rozwój charakteru młodzieńca. »Nie wiem, powiada w r. 1845, czy mię psuły te pieszczoty; wiem tylko, że z ich łaski mam tę miękkość charakteru, niemożność znoszenia wielkich ciężarów w życiu, brak siły fizycznej i dzielności moralnej, tak potrzebnych przymiotów dla mężczyzny, aby nie został pantoflem.« Walka, która ztąd wynikła między przyrodzoną sprężystością potężnego ducha a miękkością przy objawianiu się go w czynie, wycisnęła swe piętno na całem życiu i na wszystkich pismach Kondratowicza.

Mając zaledwie lat kilka, młody Ludwik przeniósł się z rodzicami na Polesie do nowo zadzierżawionego folwarku Jaśkowicz. Tu pierwsze światło wykształcenia padło na umysł młodzieńca z ust jego czcigodnego ojca. »Nie pamiętam, powiada, jak i kiedy nauczyłem się czytać; lecz pomnę, kiedy mię bywało ojciec brał do swego łóżka i opowiadał mi główniejsze wypadki historyi świętej, rzymskiej, uczył pacierza, tłumacząc każdą rzecz tak, że potem miałem o czem myśleć i zastanawiać się przez cały dzień. W roku szóstym mojego życia wyszedłem już na małego sensata. W czasie, o którym mówię, czytałem już znalezione w króbce dzieła Krasickiego i Kniaźnina, rozumiałem je prawie wszędzie i zapamiętałem. Nie trzeba już i mówić, że musiałem okropnie poszargać czytane książki; są jeszcze i dotąd u mnie niedogryzki tej lektury. Wynaleziono nie wiem jakim trafem gramatykę łacińską pijarską, z której zadawano mi do uczenia się wokabuły; i był to początek wychowania mojej głowy, choć wiem, że już daleko pierwej nauczyłem się z Krasickiego wielu faktów historycznych i pędząjąc się po dziedzińcu za ogromnym indykiem, wyobrażałem sobie, że jestem Aleksandrem macedońskim i gonię Daryusza.«

Tak z jednej strony książka, z drugiej przyrodzenie krainy poleskiej, we wczesnem zaraniu przygotowywały do uprawy wrażliwy umysł chłopięcia. Wrażenia, jakie w Jaśkowiczach wywierała na nim przyroda, pozostały mu na zawsze w pamięci. W roku 1857, pisząc swojego »Ułasa«, odmalował je tak żywo, jak gdyby wczoraj na duszy się były wycisnęły. W ostatnich chwilach dogorywającego życia, znowu się ku tym chłopięctwa wspomnieniom zwracał Kondratowicz i znowu jak na zaklęcie przed nim stawały. Biegała tu po Wilnie legenda, iż jeden z malarzy, który dziś już nie pracuje pędzlem, gdy pewien zamożny miłośnik sztuki chciał od niego nabyć obraz, zaprowadził go pod strych do mieszkania nędzarzy, powiadając: »oto jest obraz do nabycia!« Miłośnik obrazów wyliczył nieszczęśliwym sumę powiedzianą przez artystę i uścisnąwszy dłoń jego, odszedł z rozrzewnieniem w duszy. Powieść ta doszła uszu Kondratowicza, leżącego już na śmiertelnej pościeli; zapalił się nią i począł był dyktować usnuty z tego wypadku poemat, którego wyczerpanie umysłu wykonać jakby mógł a śmierć dokończyć nie dozwoliła. Tu poleskie okolice Jaśkowicz były ostatnim przedmiotem, jaki się myśli gasnącej nasuwał...

W roku 1831 Kondratowiczowie opuścili Jaśkowicze i przenieśli się pod Nieśwież, do folwarku Kudzinowicz. Inna okolica, inne otoczenie poczęło się daguerotypować na duszy młodzieńca. »Można się było wtedy napatrzyć na żołnierzy rozmaitego stroju, na broń różnych kształtów. Jeździliśmy zwykle na mszę do Nieśwież̇a, a po drodze kwaterowali wszędzie żołnierze. Nieraz drogę nam przebiegł kozak z długą piką, nieraz widziałem musztrę na pałasze; przy wjeździe do miasta, w bramie nazwanej Słucką, stała piechota z karabinami i opuszczała szlahbaum, pytała nas o paszporta, o świadectwo. Za każdym razem truchlałem...«

W Kudzimowiczach rozpoczęły się dla Ludwika Kondratowicza systematyczne mozoły przygotowawcze do szkoły, pod kierunkiem guwernera, którym z początku był niejaki Ignacy Szmakow, »jedyny na pedagoga dla dzieci, bo nam osładzał ile mógł naukę, nie bronił, lecz ograniczał swawolę i nieraz sam kierował naszemi zabawami.« Po nim był jakiś inny, »który szturmował do pamięci i nic objaśniać nie chciał.« Nakoniec niejaki p. Wojozwiłło ze Słucka dokończył domowego wychowania młodzieńca.

W Sierpniu roku 1833, odbył się w klasztorze nieświezkim księży Dominikanów szczęśliwy egzamin wstępny do szkoły. Przyjęcie to, równie jak cały pobyt w szkole księży Dominikanów, opowiedziane zostało przez Kondratowicza z rozrzewnieniem i najczulszą wdzięcznością dla dawców nauki, w Dęborogu i Szkolnych czasach.

»Tedyśmy weszli do jednej z tych celi;
Tutaj ksiądz prefekt mego ojca wita
Z miłym uśmiechem, obleczony w bieli,
Całkiem nie taki, jak ów Jezuita,
Co w czarnej szacie i z groźbą na twarzy,
Od kilku nocy w moich snach się marzy.
Snadź, że wyczytał przestrach z mojej miny,
Bo mię pod brodę pogłaskał łaskawie,
Potem z nienacka zapytał z łaciny;
Ja mu pijarską gramatykę prawię,
Jakby przed ojcem, odważnie, tak samo:
Bo wzrok łaskawy rozbudził mą wenę —
Odmieniam *terra*, konjuguję *amo;*
Ksiądz prefekt chwali: *bene puer! bene!*
Aż ojciec wesół, że syn tak rozbiera
Nomen, pronomen, verbum et caetera...
Ksiądz prefekt bada, Bóg mi dopomaga,
Ja odpowiadam przytomnie i lotnie.
Przebiegł tablice pitagoresowe,
Kazał Rzym święty znaleźć na atlasie,
I rzekł poważnie, całując mię w głowę:
Wybornie, chłopcze! będziesz w drugiej klasie.«

Jakoż dnia 5. Września 1833 r. Kondratowicz przyjętym został do drugiej klasy szkół powiatowych nieświezkich. Wspomnionym powyżej prefektem był ks. Hieronim Bajkowski, człowiek z nauką, z umiejętnością prowadzić dzieci i natchnąć ich ku sobie szacunkiem i przywiązaniem. Z pomiędzy innych nauczycieli, najserdeczniej wspomina Kondratowicz ks. Czernickiego, który dawał łacinę i język polski. W szkole nauki, przy wielkiej pilności, szły mu wybornie, i liczył się trzecim w rzędzie celujących uczniów. Lecz zaledwie ukończył klasę czwartą, duchowna szkoła księży Dominikanów nieświezkich została rozwiązaną 30. Listopada 1835.

Po zamknięciu szkoły nieświezkiej, Kondratowicz przeniósł się do Nowogródka, do tamecznych szkół świeckich, gdzie ukończył 5tą klasę. Było to w chwili, gdy instrukcya publiczna rozmaitym ulegała przemianom. Nic tedy dziwnego, gdy powiada w będącej przedemną notatce: »O tej szkole nic nie mam do mówienia, żadnych z niej nie powiozłem wrażeń, żadnej naukowej korzyści.«

Na tem się zakończyło wychowanie szkolne Ludwika Kondratowicza; resztę, co nabył światła, było własnej pracy nad sobą samym dorobkiem. Osiadłszy w domu rodziców, w folwarku Marchaczewszczyźnie, pod Świerzniem, dzielił swój czas pomiędzy zatrudnienia gospodarskie, którym rad nie rad się oddawał, wyręczając rodziców w pracy, a między studya naukowe, do których nieprzezwyciężony miał pociąg. Zresztą, prace te naukowe, przy zupełnym braku książek, przy niemożności obcowania ze światem, przy braku nakoniec doświadczenia w młodzieńcu, lichego zaledwie były znaczenia. Naśladował Krasickiego, Naruszewicza, Kniaźnina, tłómaczył z wypisów rozmaite urywki literatury pseudo-klasycznej i ani się domyślał, że po za prądem nowym umysłowości daleko i bardzo daleko pozostał. Los zdarzył, że to najniepomyślniejsze położenie długo nie trwało i nie zwichnęło na zawsze wykształcenia, a przez nie i zawodu pisarskiego Kondratowicza. W sąsiedztwie Marchaczewszczyzny mieszkała sędzina Sokołowska, niewiasta z zamiłowaniem do książek, których zasób niemały posiadała. Wstęp do jej biblioteki, oraz do innego także w sąsiedztwie domu, gdzie było mnóstwo książek z epoki od r. 1820 do 1830, otworzył oczy młodzieńcowi na olbrzymi skok ducha, jaki społeczność zrobiła po wieku 18. Kondratowicz zaniechał zupełnie przerabiania krochmalnych utworów, z których pozostało mu tylko na czas późniejszy staranne wyrobienie wersyfikacyi, a cały się oddał czytaniu. »Tu sobie, — powiada, — przetarłem łba lepiej niż w szkołach, tu się wprawiłem do francuskiego języka, tum nauczył się znać wszystkie głośne imiona.«

W tym czasie, a było to w roku 1841, rodzice Ludwika Kondratowicza opuścili z nim Marchaczewszczyznę i przenieśli się do nowo zadzierżawionego w sąsiedztwie folwarku Załucza, leżącego na lewym brzegu Niemna, poniżej Stołpców — miejsca pamiętnego dla nas późniejszym pobytem Wład. Syrokomli do r. 1853 i rozkwitnieniem w całej pełni jego literackich zdolności. W tej jednak dacie Ludwik Kondratowicz mieszkał w Załuczu zaledwie kilka miesięcy, bo dnia 8. Grudnia tegoż roku pożegnał rodziców, udając się do Nieświeża, gdzie przyjął był posadę prywatną biuralisty w głównym zarządzie dóbr Radziwiłłowskich. Pobyt jego w tem mieście trwał do roku 1844, i był prawdziwem przygotowaniem do wystąpienia na szerszą arenę.

Życie towarzyskie, wśród zgromadzenia młodzieży z rozmaitych stron Polski, styczność z osobami stojącemi na czele zarządu, pomiędzy któremi byli ludzie prawdziwie światli, jak Jan Rychter, niegdyś redaktor »Wiadomości brukowych«, Kątkowski, Dobrowolski i inni, dużo swobodnego czasu od zatrudnień biurowych, a ułatwiony wstęp do bogatego archiwum, musiały dobroczynnie oddziaływać na wyrobienie się samorzutności i nabycie wiadomości przez młodzieńca. Jakoż od tego pobytu datuje pierwsze jego wystąpienie w iskrzących się dowcipem oryginalnych wierszykach okolicznościowych, i pierwsze studyum historyczne nad dziejami Nieświeża, które rozpoczął był na wezwanie Michała Balińskiego, gotującego podówczas do druku swoją pomnikową

[1]) Nie w Smolkowie, nie w powiecie słuckim i nie 1822 r., jak to inne pisma warszawskie podały.

»Starożytną Polskę«, a skończył i umieścił później w »Wędrówkach po moich niegdyś okolicach.« (Dok. nast.)

Francya.

Paryż, 15. Grudnia. — Miserere francuskie nic nie przedstawia ważnego. Wielkim przeto wypadkiem jak na czasy cesarskie, jest polowanie u barona Rothschilda, na które jedzie cesarz z całym dworem i swoją Eugenią. Stanie tam o 11½ godz., zje śniadanie z bankierami żydowskimi o godz. 12ej, a po śniadaniu uda się z bankierami na polowanie, po którem wróci do St. Cloud, gdzie mu raportować będą, jak się powodzi armii francuskiej w Meksyku, Chinach i Kochinchinie. Cała familia Rothschildów zjechała się z krewniakami swoimi do Ferrieres z Paryża, Londynu, Wiednia, Frankfurtu i Neapolu. Cesarz ma zamiar zamianować bar. Rothschilda hrabią ferierskim.

(*Kor. Cz.*) Pod redakcyą p. Ganesco, który zna Paryż, francuska Europe zaczyna pokazywać się po czytelniach i kawiarniach paryskich. Jak dotąd, rozsyłana ona jest darmo. Europe podała analizę cyrkularza przesłanego w sprawie greckiej przez p. Drouyn de Lhuys do wszystkich dyplomatycznych ajentów Francyi. Analiza ta nie ma już wagi, bo wszystkim wiadomo, że Anglia i Rosya zrzekły się swych kandydatów i że po odmowie księcia szwedzkiego, występuje teraz na wierzch nowy kandydat w osobie sakskoburskiego Ferdynanda, ojca króla portugalskiego. Po M. Post, Constitutionnel chwali i gorąco zaleca tego kandydata. O księciu Ypsylantym nikt nie myśli, a najmniej Grecya. Po wybraniu księcia Alfreda, Grecy będą musieli wybrać innego króla, może Ferdynanda, trudno bowiem przypuścić, aby zniżyli się przed Europą i wybrali syna lorda Derby, alter ego Anglii. Rząd francuski posyła jeszcze jednę fregatę wojenną pod Epir dla protekcyi Francuzów, mieszkających w Grecyi, a zagrożonych przez stronników angielskich. Odwrócenie się, z obawy Rosyi, Greków od Francyi, która tak długo ich protegowała, sprawiło niejakie wrażenie na tutejszym dworze. Jen. Kalergi był zmuszony wyłożyć tego powody.

Świat polityczny zajmuje się projektowanem małżeństwem następcy tronu rosyjskiego z córką księcia Chrystyana duńskiego, a siostrą przyszłej księżnej Walii. Wnoszą z tego, że Rosya przerzuca się na stronę Anglii. W Europie monarchicznej małżeństwa monarsze mają wagę i większą niż to się wydaje. Baron Budberg został dziś urzędownie przyjęty na dworze tuileryjskim.

Po inauguracyi bulwaru księcia Eugeniusza, cesarz dał wielki obiad. Była na nim księżna Klotylda, ale nie był na nim ani jej mąż książe Napoleon ani księżna Matylda. Książe Napoleon i jego siostra są ozięble z cesarzem z przyczyny Włoch, z przyczyny nieopuszczenia Rzymu i odmówienia pozwolenia na negocyacyą w Paryżu nowej pożyczki włoskiej w sumie 500 milionów. Odmówienie zostało zakomunikowane nowemu gabinetowi turyńskiemu. Pan de Sartiges ma się wyrażać w Turynie kategorycznie i zdzierać iluzye. W tym samym czasie, Neapol i Sycylia burzą się i pokazują coraz wyraźniej dążenia separacyjne. Dziennik separacyjny Napoli ma wywierać wpływ ogromny. Odbiera go redakcya la France, ale pomimo usilnych próśb, nic o nim niemówi, dla nieskompromitowania tego nowego organu, który wchodzi w jej politykę. Czy pod dążeniem Napoli jest książe Murat? nie wiadomo. Nowy gabinet turyński jest rozmaicie charakteryzowany. Według Débatów, ma on być mniej francuskim niż gabinet pana Ratazzego, ale ma być więcej za autonomią wewnętrznych prowincyi. Sfery rządowe tłumaczą inaczej znaczenie tego gabinetu. Według nich, pan Ricasoli szedł za polityką lorda Palmerstona, pan Ratazzi za polityką księcia Napoleona, a pan Farini będzie chcąc nie chcąc za polityką cesarza, za polityką mezzo termine. Narodowość włoska bujna, biegła, śmiała, ambitna, przechodzi dziś przez bolesne koleje i niewiadomo jak z nich wyjdzie. Zbytnia śmiałość, zbytni pospiech, zbytnia ufność w Anglię wielce jej zaszkodziły. Garibalaldi jest dziś bardzo potrzebnym dla Wiktora Emanuela i okryje się w razie z sławą, jeżeli jedność włoską ocali.

Dając ostrzeżenie Opinion Nationale, hr. Persigny chciał pokazać, że w sprawie włoskiej cesarz postępuje nie według wymagalności partyi duchownej, lecz według potrzeb polityki francuskiej. W chęci podszycia dziennika La France pod partye duchowną, hr. Persigny chciał mu także dać ostrzeżenie, ale cesarz tego niedopuścił. W redakcyi La France utrzymuje się żywa niechęć ku hr. Persigny.

Jen. Prim wyraził się w senacie madryckim z uniesieniem o p. Billaut i o polityce francuskiej w Meksyku i oświadczył, że cofnął się z wojskami, dla tego, że nie chciał być satelitą żadnej polityki zagranicznej. Ze swej strony Francya może powiedzieć, że nie mogła rozlewać krwi dla Hiszpanii, która chciała przyjść do panowania nad Meksykiem i dla jen. Prima, który chciał być wicekrólem tego kraju. Nie kto inny tylko jen. Prim poróżnił Francyę z Hiszpanią. Uznał to minister Calderon-Collantes, w depeszy z d. 29. Lipca złożonej w parlamencie, ofiarując posłanie powtórne wojska hiszpańskiego do Vera-Cruz a czego Francya nie przyjęła. P. Echevaria, stryj żony jen. Prim, został mianowany prezesem kongresu meksykańskiego i w razie upadku Juareza może go zastąpić. Wypadek ten może utrudnić zakończenie Francyi z Meksykiem, ale spodziewać się należy, że Francya przezwycięży wszystkie trudności. Nieszczęśliwa wyprawa do Meksyku, ciąży ciągle na polityce francuskiej i na giełdzie. Wojsko francuskie w Orizaba mało straciło ludzi na żółtą febrę, ale marynarze, stojący garnizonem w Vera-Cruz stracili 45 na sto.

Francya dostała od króla wyspy Madagaskar port Diego z okolicznemi gruntami. Port ten może posłużyć za stacyę w potrzebie za zbrojne schronie, dla marynarki francuskiej w strefie azyatyckiej i afrykańskiej. Nabytek portu Diego nie zmusił wcale Francyi do zrzeczenia się swych praw do wyspy Madagaskar.

Francya dostała także szwajcarską dolinę Dappes, o której tyle pisano, dając zań kawałek terytoryum francuskiego.

Z powodu wysp Bermudes, stosunki Anglii z Ameryką ciągle bardzo wytężone. Komodor amerykański Wilkes grozi wejściem do portu angielskiego Nassac. Obawa wojny z Ameryką, miarkuje jedynie Anglię. Gdyby nie ta obawa, Anglia przyjęłaby najniezawodniej tron grecki.

Baron Gros wyjedzie do Londynu d. 5 Stycznia. Izby francuskie zbiorą się 12 tegoż samego miesiąca. I w tej sesyi, sprawa amerykańska zajmie uwagę izb. P. Billault jest już w Paryżu i gotuje się z pp. Baroche i Magne, do obrony polityki cesarskiej.

Arcybiskup Morlot ma udać się do Rzymu.

We Francyi panuje zupełna cisza. Składki na biednych w Rouen idą dobrze i przy inicyatywie administracyi przyniosą znaczną kwotę. Cisza i dobry byt Francyi wywoła pochwałę Timesa. W Anglii rząd nie jest w stanie sprostać dzisiejszym potrzebom, a potrzeby są olbrzymie, bo nędza jest wielka.

Pan Grenier de Cassagnac ma objąć redakcyę »Echo de la Presse.« Jest on za utrzymaniem niepodległości Rzymu, ale ma być także za utrzymaniem jedności włoskiej, taką jaką jest.

Cenzura chciała obciąć sztukę »le fils du Giboyer« pana Emila Augier, ale sprzeciwił się temu cesarz. Wczoraj zaczęły się świstania sztuki. Hr. Walewski który gani tę sztukę, oświadczył, że jeżeli da powód do zamętu, zakaże ją. »Le fils du Giboyer« wyśmiewa partye upadłe, jak sztuka »les ganaches« pana Sandau, a to się tu nie podoba i brane jest za czyn nieszlachetny. Kiedy pisarze polityczni dają dowód wierności opinii, literaci we Francyi pokazują się gotowymi na wszystko. Panowie Paulin Limayrac, About, Emil Augier, Sandau, stali się z literatów pisarzami partyi. Powstaje na to pan Prevost Paradel w Revue des Deux Mondes.

Horacyusz Vernet jest umierającym.

Włochy.

Garibaldi napisał list do internowanych na wyspie Sardynii wychodzców, w którym powiada, że powinni wszystko znosić stałym umysłem, a Włoch nieopuszczać Jeżeli zresztą mogliby co uczynić, to udać się do Grecyi, jeżeli Grecya wystąpi do walki za wolność wszystkich Greków, za zasadę narodowości. Jeżeli zaś Grecya tylko powstała dla zmiany dynastyi, tylko ma na oku interesa francuskie, angielskie lub rosyjskie i chce dla tych interesów odrabiać pańszczyznę, niechaj się wszyscy Włosi wstrzymają od takiej sprawy i od takiej walki niemającej godności narodowej i wielkości idei czasowej.

— Mowa p. Boggio na posiedzeniu izby turyńskiej w d. 21. b. m. m. brzmi następnie:

P. Boggio. Winienem się wytłomaczyć dla czego zapisałem się, aby mówić na korzyść ministeryum w mojem i moich przyjaciół politycznych imieniu. Oświadczam przedewszystkiem, że i ja i moi przyjaciele odrzucamy kwestyę postawioną przez p. Buoncompagni. Nie będę mówił ani za ani przeciw ministeryum. Trzeba czekać na wyjaśnienia ministeryum, p. Buoncampagniego równie jak p. Massarego, aby uczynić propozycyę.

Słyszeliśmy dwóch mówców, którzy zasiadają na ławach opozycyjnych, gdyż jakkolwiek p. Mordini mówił wczoraj o fakcie osobistym, wszedł jednak w kwestyę i zakonkludował w sposób odpowiedni propozycyi Buoncompagniego. Tymczasem szan. Buoncompagni, którego mam zaszczyt podzielać zasady, zapewnia, że zasady te zostały zgwałcone.

Mówca dowodzi, że konkluzye p. Buoncompagniego są niedoprzyjęcia, ponieważ niszczą w sobie sprzeczności. Oba mówcy dowodzili, że złe istnieje, lecz niezgodzili się w tem, aby złe to oznaczyć. Chcemy, aby sformułowano propozycyę opartą na zasadach, a nie na osobach. Wtedy pole będzie wolne, lecz póki trzymać się będziemy w obrocie przytoczeń nic nie dowodząc, wotum dane przez nas, nie będzie miało zadnej siły; trzeba będzie codziennie zaczynać na nowo.

Sądzimy, że premisy, z jakich oba mówcy wyszli, aby dowieść, że ministeryum jest niezdolne, są niedokładne. We wszystkich dyskusyach są zawsze przemilczenia; nigdyśmy rzeczy w prawdziwem nie ukazali świetle. Czas temu koniec położyć. Tym razem powiemy wszystko, gdyż czas aby wiedziano cośmy zamilczali w celu roztropności nie osiągając celu.

Oskarżenia przeciw ministeryum ponawiały się więcej niż 10 razy. Ministeryum to nie wyszło z szeregów większości, jest to pierworodna jego plama jak powiedział p. Buoncampagni; dziś ten sam czynią mu zarzut. Szan. Buoncampagni, przez rodzaj swych nauk, przez charakter swój, umie lepiej niż ktokolwiek chwytać kwestye z wniośleszego stanowiska. Chciał on powiedzieć, że ministeryum nie wyszedłszy z większości nie reprezentuje kraju. Dla czego ministeryum teraźniejsze doszło do władzy? Oto dla tego że p. Ricasoli podał się do dymisyi, niemając większości za sobą, że dawniejsza większość utraciła swą spójność. Jest to rzecz historyczna, cokolwiekby chciano mówić o tem dokumenta są niezaprzeczone. Po utworzeniu nowego rządu, czyż większość mogła się zreformować? Tak jest — a gdyby się była zreformowała, byłaby dała ministerstwu poparcie, któreby zapobiegło faktom w Sycylii. Mogłaby ona była położyć swe warunki. Lecz cóż tu większość uczyniła? Podzieliła się na dwie frakcye. Pierwsza mówi: »nie mam w ludziach tych zaufania.« Druga mówi — »zanim wydamy sąd, czekajmy na dzieła.« Lecz dwie te frakcye pozostałe nieporozumiały się i pozostały rozdzielone.

Drugie oskarzenie ministerstwa polega na jego zrodzeniu się zaparlamentowem. Lecz czyż cekaliśmy aby go dobrze poznać? Dla czegoż więc przyrzekać wydać sąd o nim po jego dziełach? Lecz dójdźmy do tego co najbardziej przemawiać może przeciw teraźniejszemu rządowi. Oskarzają go, że się układał z stronnictwem czynu, chociaż chorągiew swą wysoko wyniósł pod Aspromonte. Jest to pole delikatne, na które z przezornością tylko wejść mogę.

W czasie pierwszych posiedzeń parlamentu prezes rady dobrze określił swe położenie, jego zasady zgadzały się z dawnemi zasadami większości. Mówią, że gdyby p. Cavour był w ministeryum, nie opłakiwalibyśmy Aspromonte. Nie bylibyśmy bez wątpienia mieli Aspromonte, gdyż nie byłoby wprzód ministeryum Ricasolego (wrzawa). Będę mówił dalej, gdyż kreślę kartę historyczną. Winienem powiedzieć wyraźnie, dla czego popieraliśmy ministeryum, przypuszczając, że niejakie zmiany są stósowne. Ministeryum Ratazzego zebrało to, co zasiali jego poprzednicy. Pan Ricasoli nie uczynił zapewne zasiewu, i widzę, że Aspromonte pierwsze swe korzenie zapuściło pod rządem Ricasolego.

Broniąc teraźniejszego ministeryum, mogę wezwać na świadectwo dzienniki opozycyjne. Przed pół roku prasa opozycyjna nie przestała wołać: czynią sprzysiężenia, robią zaciągi. Dnia 25. Lutego interpelowałem ministra w tym przedmiocie; pomimo wszelkich ostrzeżeń, baron Ricasoli dozwolił organizować się Towarzystwom emancypacyjnym, oświadczył, że żadnego nie ma niebezpieczeństwa, a ja w przesadnem świetle przedstawiałem położenie. Nowa władza przy wstępie samym znalazła się w obec towarzystw uorganizowanych i agitacyi tych towarzystw. Czyż można je było zniszczyć w tej chwili? Po wydaniu wotum parlamentu, było to już niepodobnem. Nie mogę pojąć, jak można było nie widzieć w tem do czego dążą te przygotowania.

Czy jenerał Garibaldi krępował rząd Ricasolego? Gdyby można dowieść zatargów między Garibaldim i dawnym rządem, milczałbym. Lecz ministeryum Ricasolego upadło przez dezorganizacyę dawnej większości. Gdy się utworzyło ministeryum Ratazzego, gdzie się znajdował Garibaldi? W Kaprerze. Któż go powołał do Genui? Czy Ratazzi? Czyż organizacyę strzelnictwa narodowego przypisać można Ratazzemu? Ministeryum Ratazzego nie mogło powiedzieć Garibaldemu, prezesowi zakładu strzelnictwa: »wracaj do Kaprery.« Czyż mogło powiedzieć jako prezesowi towarzystwa emancypacyjnego: »nie chcę abyś mu przewodniczył.« Garibaldi byłby odpowiedział na to przez wotum ministra Ricasolego.

Gdy się ministeryum utworzyło, znalazło stronnictwo czynu potężne i Garibaldego uposażonego w wielką władzę. Oskarzenie przeto, że układało się z stronnictwem czynu nie ma żadnej wagi. Lecz mówią, rząd wysłał Pallaviciniego do Palermo? Chcę odpowiedzieć na to, lecz jeżeli izba pozwoli, odpocznę nieco. (Posiedzenie zostaje zawieszone przez 10 minut).

Sarnico, Pallavicini w Palermie i Aspromonte, są to trzy wielkie zaskarzenia przeciw ministeryum. Jeżeli kto ministerstwu czynić może zarzut z postąpienia w Sarnico, to pojmuję, że nikt inny jak lewica. Co się tyczy faktu w Sarnico, można tylko zarzucić kilka aresztowań uczynionych po za obrębem ścisłej legalności. Izba orzekła już względem tego faktu.

Zamianowanie Pallaviciniego, wskazane jest jako powód niepokojów, które nastąpiły w Sycylii. Gdy ministerstwu czyniłem w tej izbie zarzut z zamianowania Pallaviciniego, miałem zaszczyt utrzymywać sam jeden, że zamianowanie to jest niebezpiecznem. Słusznie więc zdziwiony jestem, że dziś oskarzane jest o to ministeryum.

Jeżeli izba nie sądziła, że jest niebezpieczeństwem pozostawiać Pallaviciniego w Palermie, jakże dziś oskarżać można margr. Pallaviciniego? Czyż można było zresztą przypuszczać, że trzeba będzie wybierać pomiędzy swemi obowiązkami i sympatyami, Pallavicini poda się do dymisyi i zostawi rząd w kłopocie.

Tu mówca dowodzi, że Pallavicini otrzymał rozkaz przeszkodzenia zaciągom, i że odpowiedział na to przecząc, jakoby istniała agitacya i zaciągi.

Zaciągi prowadziły się, lecz ministeryum nie miało w tem żadnego udziału. Okazało ono nawet baczność, nakazując prefektom aby strzegli prawa. Szanowny Massari powiedział: Jakże sądzicie, że ministeryum nie było w zgodzie z jenerałem, gdy tyle faktów potwierdza to. Czyż uprzedzenia te mają jaką podstawę prawdy? Komuż jest tajnem, że ministeryum nie wiedziało o wyjeździe Garibaldego do Sycylii i czyż można czynić mu zarzut, że książęta przyjęli uprzejmie jen. Garibaldego? Jest obowiązkiem naszym jako uczciwych obywateli, zbić to oskarzenie. Jest obowiązkiem naszym wyprowadzić z błędu masy względem oskarzeń, posądzających ministeryum o porozumienie z stronnictwem czynu. Nie jest więc prawdą, że w ostatniej dopiero chwili ministeryum chciało wmówić, że nie jest w porozumieniu z stronnictwem czynu.

Ludność mogła przypuszczać porozumienie rządu z Garibaldim, gdyż była precedencya w Sycylii samej. W pierwszej wyprawie do Sycylii również zapieracie się wszelkiego porozumienia; ta precedencya upoważniała ludność do wierzenia w zgodę Garibaldego z rządem. Lecz możnaż rząd oskarzać? Zresztą są to tylko domysły, na domysłach więc opierano potępienie ministeryum.

Fakta w Sarnico i Aspromonte byłyby się wydarzyły również pod poprzedzającym rządem. P. Massari mniema, że inny rząd byłby zapobiegł temu, wyprzedzając życzenia rewolucyi, w czemby go parlament niezawodnie był poparł. Lecz jen. Garibaldi mając przekonanie, że będzie mógł dojść do Rzymu, czyż byłby się dał wstrzymać przez wotum parlamentu.

Hr. Cavour znajdował się w innem położeniu. Pod hr. Cavourem rewolucya nieszłaby do Rzymu jak w r. 1862 pomimo Francyi.

Ministeryum powinno było zwołać parlament nazajutrz po bitwie pod Aspromonte, aby go zawiadomić, że jedność Włoch jest w niebezpieczeństwie. Bylibyśmy przyjęli za to odpowiedzialność na siebie. Parlamet byłby bezwątpienia oświadczył, że ministeryum dobrze się zasłużyło narodowi. Lecz teraz gdy laury zostały zerwane... (wrzawa) chciałem powiedzieć mówiąc o laurach, że po dokonanym fakcie, po usunięciu niebezpieczeństwa inaczej rzeczy są oceniane. Ministeryum nie może być uznane za niegodne zaufania publicznego za to co się stało pod Sarnico i Aspromonte.

Mówca przechodzi następnie do aresztowania deputowanych Mordiniego, Fabrizzego i Calvino. Czyż się to stało na gorącym uczynku? Czekajmy na wyjaśnienia ministra z osądzeniem faktu i orzeczeniem, czy postępowanie La Marmony pochwalić lub potępić należy. Po wyjaśnieniu ze strony ministra, wydamy o tem aresztowaniu wyrok jak sąd przysięgłych.

Co do stanu oblężenia, przeciwnicy nasi z lewicy zaprzeczają rządowi prawa ogłaszania go, podczas gdy p. Buoncampagni i przyjaciele jego przyznają mu to prawo, lecz kładą za warunek, że rząd powinien był zwołać parlament dla przedłużenia go. Lecz jakże można stósowną oznaczyć chwilę dla przedłużenia lub zawieszenia go. Mówca usiłuje ścisłemi argumentami zbić teoryę p. Buoncampagni, według której rząd winien się był odwołać do parlamentu, czy stan oblężenia ma być przedłużony lub nie. Jakże można było rzekł mówca otwierać dyskusyę na gruncie tak gorącym, jakim jest kwestya, czy stan oblężenia ma być zniesiony lub przedłużony.

Porozumienie ministeryum z stronnictwem czynu, zgoda, komedya, wszystko to nie potrzebuje być dyskutowanem: Fakta dotyczące Sarnico i Aspromonte same zasługują na ścisłą dyskusyę i mówca dowiódł, jakie to są fakta, oraz że w Aspromonte ministeryum ocaliło zasadę porządku. Co się tyczy aresztowania Mordiniego, Fabrizzego i Calvino, mówca powtarza, iż czekać należy na wyjaśnienie ministra. Mówca żąda jeszcze kilka chwil uwagi, lecz daje się słyszeć wniosek odroczenia dalszej części mowy do jutra. Izba przyjmuje ten wniosek. Posiedzenie kończy się.

Kronika miejscowa.

Poznań, 18. Grudnia. — Onegdaj wieczorem zabrała policya tutejsza dziennik niemiecki Ostd. Ztg., jak mówią z powodu inseratu pana Chotomskiego windykującego prawo zgromadzeniom kupieckim jako niepolitycznym nieprzyzywania na swoje posiedzenia delegata od policyi. W tymże dzienniku był także długi artykuł zamieszczony o Poście, tłumaczu w biurze policyjnym, który dowiedziawszy się, że go towarzystwo tutejsze niemieckie rzemieślników niechce przypuścić na członka, usprawiedliwiał się z zarzutów czynionych mu za udział w sprawie wiadomej pana Niegolewskiego o proklamacye londyńskie. Bądź jak bądź, faktem jest, że ten numer, w którym ten inserat i ten artykuł były zamieszczone, został skonfiskowany. Nazajutrz po konfiskacie tej gazety, znów ona wydrukowała powtórnie artykuł ów o Poście i ten numer nie został skonfiskowany.

Przybyli do Poznania dnia 17. Grudnia.

BAZAR: Jaraczewska z Łowęcic, hr. Żółtowski z Jarogniewic, hr. Mycielski z Polski, hr. Skarbek z Białcza, hr. Kwilecki z Oporowa, Gołcz z Ciązynia, Mycielski z Kobylegopola, Jackowski z Pomarzanowic, Koczorowski z Witosławia, Lossow z Boruszyna, Urbanowski z Miłosławic, Nowicki z Polski, Łącki z Posadowa, Sczaniecki z Łaszczyna, Niegolewski z Morownicy, Koczorowski z Izabelli.

BUSCHA HOTEL RZYMSKI: Funk z Sremu, Trampe z Konopic, Iffland z Łubówka, Kopaszewski z Mogilna.

HOTEL DU NORD: hr. Mielżyńska z Miłosławia, Skarzyński z Spławia, prob. Cichocki z Brodnicy, Jakubowicz z Linia, Koczorowski z Bozejewic, Raszewski z Szczepowic, Koczorowski z Witosławia.

OEHMIGA HOTEL FRANCUSKI: hr. Kwilecki z Dobrojewa, Trąpczyński z Srody, Taszarski z Kobylca, Szanowski z Sobieszanowa, Burghardt z Węglewa, Lehmann z Nietączkowa.

POD CZARNYM ORŁEM: Wolff z Dobieczyna, Dobrogojski z Skrzetuszewa, Falkowski z Pacholewa, Krzynkowski z Witakowic, v. Kirschenstein z Siemianowa, Dr. Lindner z Lignicy.

STERNA HOTEL EUROPEJSKI: Branmann z Warszawy, Otocki z Pietrzykowa, Kierski z Pobórek.

MYLIUSA HOTEL DREZDEŃSKI: Beyme z Rudnika, Sperling z Grzybna, Heiuze z Strumian, Martini z Łukowa, Hänsel z Wrocławia, Stropp z Brandenburgi, Burgk i Nickels z Szczecina.

HOTEL PARYSKI: prob. Bulczyński z Nietrzanowa, Golski z Czarnego Piątkowa, Prądzyński z Ulejna, Cegielski z Wódek, Rychłowski z Węgorzewa, Grossmann z Ostrowity, Burghard z Polskiejwsi, Sniegocki z Krerowa, Mrociński z Gościeszyna.

HOTEL BERLIŃSKI: Bayer z Märzdorff, Zoch z Theerkayte, Koch i Spiller z Sędzina, Tehmel z Rehmitz, v. Lessing z Zarowa, Dreger z Zielonejgóry, Helmolt z Drezdenka, Hüttner z Wągrówca, prob. Zimmermann z Birnent, Oettinger z Rakoniewic.

KEILERA HOTEL ANGIELSKI: Asch z Targowejgórki, Loser z Obrzycka, Löwy z Wągrówca, Tändler z Rogoźna, Croner z Berlina, Blumenthal z Köthen, Witkowski z Trzemeszna.

HOTEL EICHBORNA: Lasker z Jarocina, Schreiber z Sremu.

POD TRZEMA LILIAMI: Febray z Wągrówca, Rivoli z Kurnika, Below z Wajerowa.

POD ZŁOTYM ORŁEM: Königbaum z Pesztu, Brzyzinski z Wrocławia, Milde z Łubowa, Mucher z Starczanowa, Preysius z Zyczek, Kochheim i Kaphan z Srody, Perl z Kurnika, Blumenthal z Kargowy, Hoffmann z Lwówka, Bann i Dienstag z Sremu.

HOTEL KRUGA: Blumenthal z Köthen, Kegel z Krzyża, Katz z Smigla.

Z dnia 18. Grudnia.

BAZAR: Pankau z Inowrocławia, Koszutski z Wargowa, Rekowski z Koszut, Łubieński z Kiączyna, Stablewski z Slachcina, Mańkowski z Rudek, Lutomski z Stawu, Moszczeński z Stempuchowa, Potocki z Bendlewa, Unrug z Małpina, Radońska z Daleszyna, Sczaniecka z Pakosławia.

HOTEL DU NORD: Koczorowski z Jasina, Żeroński z Brzozy, Liebelt z Czeszewa, prob. Breański z Tarnowa, Kręski z Grębanina.

POD CZARNYM ORŁEM: Raczyński z Biernatek, Lossow z Staczanowa, Brzeski z Jabłkowa, Suchorzewski z Puszczykowa.

STERNA HOTEL EUROPEJSKI: Bieńkowski z Smuszewa, Unrug z Polski. Potworowski z Kossowa, Jaraczewski i Zakrzewski z Jaraczewa, Dr. Rymarkiewicz z Zaborowa, Sandberger z Wrocławia, Benas z Warszawy, Kierski z Brzyźna, Stablewski z Zalesia.

MYLIUSA HOTEL DREZDEŃSKI: Lüddemann z Sędziwojewa, Jägel z Gołuchowe, Friedeberg i Schulz z Szczecina.

BUSCHA HOTEL RZYMSKI: Koczorowski z Mikoszek, Gläser z Srody, Dobrzycki z Baborowa, Baranowska z Rożnowa, Dittrich z Akwizgranu, Kierzyński z Gołańczy, Lesser z Starogrodu.

HOTEL PARYSKI: Lutomski z Pokłatek, Budziński z Ujazdu, Pluciński z Mącznik, Królikowski z Gołębowa, Seredyński z Myszek, Kowalski z Jmiołek, Bramber z Dąbrowy.

Dodatek.)

Wypowiedzenie

spłacić się mających gotowizną $3^1/_2$% listów zastawnych W. X. Poznańskiego.

Dziedzice poniżéj wymienionych dóbr spłacili następujące na tychże ciążące $3^1/_2$% listy zastawne które z ksiąg hipotecznych mają być wymazane. Tym końcem wypowiadamy niniejszém tokowe, mianowicie

Nr. list. zast. bież.	amort.	Dobra.	Powiat.	Kwota listu zastaw. Tal.
12	3175	Chocicza	Pleszew	1000
17	3180	dito	dito	1000
18	3181	dito	dito	1000
23	3029	dito	dito	500
24	3030	dito	dito	500
25	3031	dito	dito	500
26	3032	dito	dito	500
27	3033	dito	dito	500
29	3035	dito	dito	500
32	3038	dito	dito	500
34	3040	dito	dito	500
42	3048	dito	dito	500
47	2976	dito	dito	200
48	2977	dito	dito	200
49	2978	dito	dito	200
50	2979	dito	dito	200
51	2980	dito	dito	200
52	2981	dito	dito	200
53	2982	dito	dito	200
57	2986	dito	dito	200
58	2987	dito	dito	200
59	2988	dito	dito	200
60	2989	dito	dito	200
61	2990	dito	dito	200
62	2991	dito	dito	200
63	2992	dito	dito	200
64	2993	dito	dito	200
65	2994	dito	dito	200
68	3391	dito	dito	100
69	3392	dito	dito	100
70	3393	dito	dito	100
71	3394	dito	dito	100
72	3395	dito	dito	100
73	3396	dito	dito	100
74	3397	dito	dito	100
75	3398	dito	dito	100
76	3399	dito	dito	100
77	3400	dito	dito	100
78	3401	dito	dito	100
79	3402	dito	dito	100
81	3404	dito	dito	100
83	3406	dito	dito	100
84	3407	dito	dito	100
85	3408	dito	dito	100
91	3434	dito	dito	40
92	3435	dito	dito	40
93	3436	dito	dito	40
94	3437	dito	dito	40
96	3439	dito	dito	40
98	3441	dito	dito	40
99	3442	dito	dito	40
102	3445	dito	dito	40
103	3446	dito	dito	40
104	3447	dito	dito	40
105	3448	dito	dito	40
106	3449	dito	dito	40
107	3450	dito	dito	40
112	2682	dito	dito	20
113	2683	dito	dito	20
114	2684	dito	dito	20
117	2687	dito	dito	20
119	2689	dito	dito	20
121	2691	dito	dito	20
124	2694	dito	dito	20
125	2695	dito	dito	20
2	3428	Cieśle	Września	1000
8	3319	dito	dito	500
15	3723	dito	dito	100
17	3725	dito	dito	100
18	3726	dito	dito	100
23	3700	dito	dito	40
1	2856	Czeluścin	Gniezno	1000
2	2857	dito	dito	1000
3	2858	dito	dito	1000
5	2695	dito	dito	500
23	2373	dito	dito	20
5	5294	Golenia v. Golina	Pleszew	1000
7	5296	dito	dito	1000
9	5298	Golenia v. Golina	Pleszew	1000
10	5299	dito	dito	1000
15	5208	dito	dito	500
16	5209	dito	dito	500
17	5210	dito	dito	500
18	5211	dito	dito	500
19	5212	dito	dito	500
21	5214	dito	dito	500
22	5215	dito	dito	500
26	5081	dito	dito	200
27	5082	dito	dito	200
28	5083	dito	dito	200
29	5084	dito	dito	200
31	5086	dito	dito	200
32	5225	dito	dito	100
33	5226	dito	dito	100
34	5227	dito	dito	100
35	5228	dito	dito	100
36	5229	dito	dito	100
37	5230	dito	dito	100
38	4848	dito	dito	40
41	4851	dito	dito	40
42	4031	dito	dito	20
45	4034	dito	dito	20
6	2592	Górkakociałkowa	Środa	1000
8	2594	dito	dito	1000
10	2596	dito	dito	1000
16	2388	dito	dito	500
18	2390	dito	dito	500
19	2391	dito	dito	500
23	2395	dito	dito	500
26	2398	dito	dito	500
28	2400	dito	dito	500
31	2280	dito	dito	200
32	2281	dito	dito	200
33	2282	dito	dito	200
37	2286	dito	dito	200
45	2600	dito	dito	100
50	2605	dito	dito	100
51	2606	dito	dito	100
52	2607	dito	dito	100
53	2608	dito	dito	100
57	2612	dito	dito	100
58	2613	dito	dito	100
59	2614	dito	dito	100
60	2615	dito	dito	100
63	2783	dito	dito	40
64	2784	dito	dito	40
66	2786	dito	dito	40
67	2787	dito	dito	40
71	2791	dito	dito	40
72	2792	dito	dito	40
74	2794	dito	dito	40
77	2063	dito	dito	20
78	2064	dito	dito	20
79	2065	dito	dito	20
81	2067	dito	dito	20
83	2069	dito	dito	20
85	2071	dito	dito	20
86	2072	dito	dito	20
3	5328	Gorazdowo	Września	1000
4	5329	dito	dito	1000
7	5332	dito	dito	1000
8	5333	dito	dito	1000
12	5242	dito	dito	500
14	5244	dito	dito	500
15	5245	dito	dito	500
28	4862	dito	dito	40
29	4863	dito	dito	40
30	4864	dito	dito	40
31	4865	dito	dito	40
33	4045	dito	dito	20
4	3547	Grabowo	Września	1000
5	3548	dito	dito	1000
10	3446	dito	dito	500
11	3447	dito	dito	500
12	3448	dito	dito	500
13	3449	dito	dito	500
18	3454	dito	dito	500
22	3430	dito	dito	200
24	3432	dito	dito	200
25	3433	dito	dito	200
26	3434	dito	dito	200
27	3435	dito	dlto	200
28	3436	dito	dito	200
30	3438	dito	dito	200
31	3439	dito	dito	200
34	3866	dito	dito	100
35	3867	Grabowo	Września	100
36	3868	dito	dito	100
37	3869	dito	dito	100
38	3870	dito	dito	100
39	3871	dito	dito	100
41	3873	dito	dito	100
42	3874	dito	dito	100
45	3812	dito	dito	40
46	3813	dito	dito	40
48	3815	dito	dito	40
49	3816	dito	dito	40
51	3818	dito	dito	40
52	3819	dito	dito	40
56	3035	dito	dito	20
57	3036	dito	dito	20
58	3037	dito	dito	20
59	3038	dito	dito	20
61	3040	dito	dito	20
62	3041	dito	dito	20
63	3042	dito	dito	20
1	3901	Kowalskie v. Kowalskawieś	Sroda	1000
4	3904	dito	dito	1000
5	3905	dito	dito	1000
7	3823	dito	dito	500
8	3824	dito	dito	500
23	3281	dito	dito	20
6	1077	Kruchowo	Mogilno	1000
7	1078	dito	dito	1000
12	1083	dito	dito	1000
13	1084	dito	dito	1000
14	1085	dito	dito	1000
15	1086	dito	dito	1000
18	923	dito	dito	500
21	926	dito	dito	500
22	927	dito	dito	500
23	928	dito	dito	500
24	929	dito	dito	500
25	930	dito	dito	500
28	933	dito	dito	500
29	934	dito	dito	500
30	935	dito	dito	500
31	936	dito	dito	500
40	774	dito	dito	200
41	775	dito	dito	200
42	776	dito	dito	200
46	804	dito	dito	100
48	806	dito	dito	100
51	809	dito	dito	100
53	811	dito	dito	100
57	1270	dito	dito	40
58	622	dito	dito	20
61	625	dito	dito	20
9	304	Łukowo	Oborniki	1000
12	307	dito	dito	1000
17	264	dito	dito	500
18	265	dito	dito	500
20	267	dito	dito	500
21	268	dito	dito	500
2	1157	Mieleszyn	Gniezno	1000
3	1158	dito	dito	1000
12	833	dito	dito	200
13	867	dito	dito	100
21	661	dito	dito	20
22	662	dito	dito	20
6	826	Nowawieś	Wschowa	1000
7	827	dito	dito	1000
11	831	dito	dito	1000
12	832	dito	dito	1000
13	833	dito	dito	1000
15	835	dito	dito	1000
16	836	dito	dito	1000
19	686	dito	dito	500
20	687	dito	dito	500
21	688	dito	dito	500
22	689	dito	dito	500
23	690	dito	dito	500
24	691	dito	dito	500
25	692	dito	dito	500
26	693	dito	dito	500
29	622	dito	dito	200
31	624	dito	dito	200
34	627	dito	dito	200
36	629	dito	dito	200
39	663	dito	dito	100
41	665	dito	dito	100
42	666	dito	dito	100
43	667	dito	dito	100

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Kwota listu zastaw. Tal.
44	668	Nowawieś	Wschowa	100
6	691	Ociąż I. II.	Odolanów	1000
7	692	dito	dito	1000
8	693	dito	dito	1000
14	699	dito	dito	1000
16	701	dito	dito	1000
17	702	dito	dito	1000
18	703	dito	dito	1000
19	704	dito	dito	1000
22	707	dito	dito	1000
29	569	dito	dito	500
30	570	dito	dito	500
31	571	dito	dito	500
32	572	dito	dito	500
33	573	dito	dito	500
34	574	dito	dito	500
35	575	dito	dito	500
36	576	dito	dito	500
37	577	dito	dito	500
38	578	dito	dito	500
39	579	dito	dito	500
41	581	dito	dito	500
42	582	dito	dito	500
43	583	dito	dito	500
44	584	dito	dito	500
45	585	dito	dito	500
49	538	dito	dito	200
50	539	dito	dito	200
51	540	dito	dito	200
52	541	dito	dito	200
53	542	dito	dito	200
54	543	dito	dito	200
55	544	dito	dito	200
56	545	dito	dito	200
57	546	dito	dito	200
58	547	dito	dito	200
59	548	dito	dito	200
60	549	dito	dito	200
65	594	dito	dito	100
66	595	dito	dito	100
69	598	dito	dito	100
70	599	dito	dito	100
71	600	dito	dito	100
72	601	dito	dito	100
88	512	dito	dito	20
89	513	dito	dito	20
3	2145	Piotrowo	Poznań	1000
16	1998	dito	dito	100
18	2282	dito	dito	40
22	2286	dito	dito	40
23	2287	dito	dito	40
27	1586	dito	dito	20
34	4758	dito	dito	1000
38	4882	dito	dito	100
39	4883	dito	dito	100
40	4884	dito	dito	100
41	4564	dito	dito	40
4	5562	Przysieka	Wągrowiec	1000
5	5563	dito	dito	1000
6	5564	dito	dito	1000
13	5460	dito	dito	500
18	5280	dito	dito	200
19	5281	dito	dito	200
26	5389	dito	dito	100
30	4975	dito	dito	40
34	4151	dito	dito	20
1	2422	Rakówka	Śrem	1000
2	2206	dito	dito	500
2	3052	Rudniczysko	Ostrzeszów	1000
4	3054	dito	dito	1000
5	3055	dito	dito	1000
14	2838	dito	dito	200
15	2839	dito	dito	200
18	2842	dito	dito	200
21	3245	dito	dito	100
22	3246	dito	dito	100
23	3247	dito	dito	100
2	1161	Ruszków	Wągrowiec	1000
4	1163	dito	dito	1000
5	1164	dito	dito	1000
17	871	dito	dito	100
2	13	Słowikowo i Gałczyn	Mogilno	1000
4	15	dito	dito	1000
5	16	dito	dito	1000
41	42	dito	dito	20
43	44	dito	dito	20
18	556	Smogorzewo	Krobia	500
20	558	Smogorzewo	Mogilno	500
21	559	dito	dito	500
22	560	dito	dito	500
25	563	dito	dito	500
30	532	dito	dito	200
32	534	dito	dito	200
36	1114	dito	dito	40
38	1116	dito	dito	40
40	1118	dito	dito	40
42	1120	dito	dito	40
44	1122	dito	dito	40
52	3746	dito	dito	1000
54	3748	dito	dito	1000
55	3650	dito	dito	500
57	3652	dito	dito	500
58	3653	dito	dito	500
59	3654	dito	dito	500
60	3655	dito	dito	500
61	3656	dito	dito	500
70	3629	dito	dito	200
72	3631	dito	dito	200
75	3634	dito	dito	200
76	3635	dito	dito	200
81	4065	dito	dito	100
83	4067	dito	dito	100
84	4068	dito	dito	100
91	3173	dito	dito	20
92	3174	dito	dito	20
93	3175	dito	dito	20
2	5450	Suchorzewo	Pleszew	1000
4	5452	dito	dito	1000
6	5454	dito	dito	1000
9	5353	dito	dito	500
14	5201	dito	dito	200
16	5313	dito	dito	100
18	5315	dito	dito	100
19	5316	dito	dito	100
26	4104	dito	dito	20
27	4105	dito	dito	20
28	4106	dito	dito	20
2	323	Żerniki	Oborniki	1000
4	325	dito	dito	1000

i wzywamy dzierzycieli wymienionych listów zastawnych, aby takowe z należącemi do nich kuponami od St. Jana 1863. w stanie do kursu usposobionym pod uniknieniem wydać się mającego na ich koszt wywołania publicznego już w nadchodzącym na Boże Narodzenie 1862. terminie poboru prowizyi ziemskiéj, a mianowicie w czasie od 4. do ostatniego Lutego 1863. do kassy naszéj za odebraniem udzielić się mającéj na to rekognicyi złożyli i następnie imienną ich wartość w gotowiźnie dnia 2. Lipca 1863. odebrali.

Zamiejscowym posiadaczom rzeczonych listów zastawnych wolno takowe nadesłać nie frankowanémi podaniami, poczém przesłanie rekognicyi a następnie waluty al pari za nie w swoim czasie franco nastąpi.

Poznań, dnia 3. Grudnia 1862.

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

Księgarnia **N. Kamieńskiego i Spółki** w Poznaniu co tylko wydała swym nakładem:

1) Niekomiczna komedya w 3 aktach 20 Sgr.
2) Pamiętniki pułkownika Ludwika Sczanieckiego 1 Tal. 15 Sgr.

Taż księgarnia poleca Bibliotekę Turowskiego, zawierającą dobór klassyków polskich, której ma debit wyłączny na Wielkie Księstwo Poznańskie i Prusy Zachodnie, tudzież dzieła Adama Mickiewicza, Lindego Słownik i inne dzieła najświeższe polskie. Posiada także wielki skład książek do nabożeństwa i gwiazdkowych.

Księgarnia **N. Kamieńskiego i Spółki** w Poznaniu (w Bazarze) odebrała i poleca:

Tal. Sgr. F.

Studia historyczne nad rewolucyą francuską 1789. tłumaczenie z francuskiego. 3 tomy 4 15

Helmolda kronika sławiańska z XII wieku przełożona z języka łacińskiego na polskie . . . . — 20

Dangel Zygm. Ogólne zasady ekonomii politycznej. Tom I. 1 20

Hugo Wiktor. Nędznicy. Tom V i VI 1 20

Ćwierciakiewiczowa Lucyna 365 obiadów za 5 złotych z dodaniem 120 obiadów postnych . . . — 25

Plebański Dr, Lekcya wstępna Metodologii i Encyklopedyi nauk akademickich . . . . — 7 6

Liguori Alfons de. Droga do zbawienia . . . . — 20

Dutkiewicz W. O prawach wierzycieli. . . . . — 10

Do skompletowania Biblioteczki ludowéj nadeszły:

Gawarecki Zygm. Włościanin polski czyli gospodarstwo wiejskie dla użytku mniejszych gospodarstw . . 1 5

Kamiński Stanisław. Chłop polski i jego gawędy w dosłownem orzeczu ludu naszego 20

Częstochowa . . . . — 1 6

Kontrymowicz. Powieści dla ludu. — 6

Osiecki Józef X. Podarek dla ludu wiejskiego . . . . — 10

Rozmaite gadki i powiastki III. książka . . . . — 7 6

Mrówka Łukasz. Podarunek dla ludu naszego. Podania, powiastki, pieśni i bajki . . . . — 4

Franek z Wielkoplski Kubuś sierotka . . . . — 6

Kamocka Józefa. Książka do nabożeństwa dla chłopców wiejskich . — 4 6

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 17. Grudnia 1862.

Żyto (węcpel po 25 szefli) na bieżące termina niżej, na dalsze trzyma się w cenie. Wypowiedziano 25 węcpli. Na Grudzień $40\frac{1}{2}-\frac{1}{3}$ pł., na Grudzień Styczeń 40 list. $39\frac{3}{4}$ pien., na Styczeń Luty 40 list. $39\frac{3}{4}$ pien., na Luty Marzec 40 list. $39\frac{3}{4}$ pien., na Marzec Kwiecień 40 list. $39\frac{5}{6}$ pien., na wiosnę $40\frac{1}{12}-\frac{1}{24}$ pł.

Okowita (beczka 8000 kwart Trallesa) słabo. Wpowiedziano 6000 kwart. Na Grudzień $13\frac{5}{6}$ list. $\frac{3}{4}$ pien., na Styczeń $13\frac{11}{12}$ pł., na Luty $14\frac{1}{12}$ p., na Marzec $14\frac{1}{4}$ list. $\frac{1}{6}$ pien., na Kwiecień $14\frac{3}{8}$ list. $\frac{1}{3}$ pien., na Maj $14\frac{7}{12}$ list. $\frac{1}{2}$ pien.

Wiadomości handlowe.

Berlin, 17. Grudnia.

Pszenica 62—73 tal.

Żyto na Grudzień $46\frac{5}{8}-\frac{3}{4}$ tal., na Grudzień Styczeń $46\frac{1}{4}$—46 tal., na wiosnę $45\frac{3}{4}$ tal.

Jęczmień wielki i mały 31—38 tal.

Groch do gotowania i na pastwę 45—54 tal.

Oléj rzepiowy na Grudzień Styczeń $14\frac{5}{12}$ tal., na Styczeń Luty $14\frac{1}{4}$ tal., na Kwiecień Maj $14\frac{1}{6}-\frac{1}{12}-\frac{1}{8}$ tal., na Maj Czerwiec $14\frac{1}{8}$ tal.

Olej lniany $13\frac{1}{3}$ tal.

Okowita na Grudzień i Grudzień Styczeń $14\frac{2}{3}$ tal., na Styczeń Luty $14\frac{7}{8}-\frac{19}{24}-45\frac{5}{6}$ tal., na Luty Marzec $14\frac{11}{12}$ tal., na Marzec Kwiecień $15\frac{1}{8}$ tal., na Kwiecień Maj $15\frac{1}{2}$ do $\frac{5}{12}$ tal., na Maj Czerwiec $15\frac{3}{4}-\frac{2}{3}$ tal.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 15. Grudnia 1862.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna. . . .	$4\frac{1}{2}$	—	102
„ z roku 1859.	$4\frac{1}{2}$	—	$107\frac{7}{8}$
„ z roku 1856.	$4\frac{1}{2}$	—	102
„ z roku 1853.	4	—	$99\frac{5}{8}$
Obligi długu skarbowego	$3\frac{1}{2}$	—	$90\frac{1}{8}$
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj .	$3\frac{1}{2}$	—	90
dito miasta Berlina.	$4\frac{1}{2}$	—	103
dito „	$3\frac{1}{2}$	—	$90\frac{1}{4}$
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	—	$92\frac{2}{3}$
dito dito	4	—	$101\frac{5}{8}$
dito Pruss Wschodnich . .	$3\frac{1}{2}$	89	—
dito Pomorskie	$3\frac{1}{2}$	—	$91\frac{3}{4}$
dito dito	$4\frac{1}{4}$	101	—
dito W. X. Poznańskiego .	4	—	$103\frac{7}{8}$
dito W. X. Poznańskiego .	$3\frac{1}{2}$	—	$99\frac{1}{8}$
dito W. X. Pozn. (nowe). .	4	—	$97\frac{7}{8}$
dito Szląskie	$3\frac{1}{2}$	—	$95\frac{1}{4}$
dito Pruss Zachodnich. . .	$3\frac{1}{2}$	—	$88\frac{5}{8}$
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	$99\frac{1}{8}$
Obligacye miejskie II. Em. Pozn. . .	4	—	98
Obligacye prowincyalne Poznańskie .	5	—	—
Papiery banku prow. Poznańskiego .	—	—	$98\frac{1}{2}$
Louisdory	—	—	110
Akcye kolei żelazn. Starogr. Pozn. . .	4	—	$110\frac{3}{4}$